

Fylkesmannen i Vest-Agder

Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Jon Egil Vinje

Deres ref.: 07.07.2003
Vår ref.: 2003/2537

Vår dato: 01.09.2003
Arkivnr: 461.2

Sirdal kommune
Rådmannen

4440 Tonstad

Sirdal kommune - tillatelse til utslipp av kloakk fra bebyggelse i Øvre Sirdal til Sira ved Handeland

Fylkesmannen har innvilget søknad om utslippstillatelse til Sira for bebyggelse i Øvre Sirdal. Tillatelse innvilges i det vesentlige som omsøkt, og omfatter utslipp tilsvarende 5000 PE (personenheter.) Av dette utgjør eksisterende utslipp ca 1000 PE.

Vassdraget er regulert, og eksisterende renseanlegg har hatt utslipp til områder med redusert vannføring. Undersøkelser viser at forurensningsbelastningen på disse delene av vassdraget er kraftig økt de siste 10-15 årene.

Nytt utslipp og renseanlegg vil erstatte flere eldre renseanlegg som til dels er overbelastet, og dels har hatt driftsproblemer. Utslipp fra nytt renseanlegg vil bli ledet til en del av vassdraget som har full vannføring.

Sirdal kommune har i kommuneplanen lagt til rette for en omfattende utbygging i Øvre Sirdal. Forurensningsbelastningen vil derfor bli kraftig økt. På bakgrunn av resipientkapasitet ved utslippsstedet og de rensiltak som planlegges gjennomført, har Fylkesmannen likevel funnet det forsvarlig å innvilge søknaden. Det er stilt krav til overvåking av vannkvaliteten, slik at tiltak kan iverksettes dersom utslippet skulle medføre negative miljøkonsekvenser av betydning.

Sørlandskonsult AS har på vegne av Sirdal kommune fremmet søknad om utslippstillatelse for kloakk fra bebyggelse i Øvre Sirdal. Søknaden er mottatt hos Fylkesmannen til sluttbehandling 8. juli 2003. Fylkesmannen har 13. august 2003 hatt møte med kommunen vedrørende søknaden, og foretatt befarings. Fylkesmannen har deretter mottatt noe tilleggsinformasjon til søknaden.

1. Bakgrunn for søknaden.

Søknaden omfatter utslipp fra 5000 PE organisk belastning målt som BOF5. Det er i tråd med EU's avløpsdirektiv lagt til grunn et utslipp pr. PE på 60 O/døgn. Den hydrauliske belastningen er beregnet til å tilsvare 7500 p.e. (personequivallenter).

Sirdal kommune har i kommuneplanen lagt til rette for en omfattende utbygging i Øvre Sirdal. Bl.a. foreligger planer om i størrelsesorden 1500 nye hytter,- hotell, noe helårsbebyggelse m.v.. Av det omsøkte utslipp på 5000 PE, utgjør eksisterende belastning ca. 20 %.

Eksisterende utslipp renses i dag i renseanlegg ved bl.a. Sinnes, Fidjeland, Solheimsdalen og Suleskard. Et stort antall hytter er ikke tilknyttet avløpsnett, og en del av disse har ikke tilfredsstillende avløpsløsninger. Det er også en del hytte- og campingområder med egne avløpsanlegg. Alle utslipp ledes direkte eller indirekte til Sira med sidevassdrag.

Kommunen har gjennomført en undersøkelse av forurensningssituasjonen i vassdraget som viser en betydelig økt nærings saltkonsentrasjon fra 1987/88 frem til 2002 (Ambio miljørådgivning januar 2003). Samtidig er det foretatt en vurdering av omsøkte utslipp i hovedstrømmen i Sira nedstrøms Tjørhom. Det uttales her at denne løsningen ”er trolig optimal”.

2. Utslippstillatelse.

Under henvisning til de opplysninger som nå foreligger, finner Fylkesmannen å kunne gi følgende utslippstillatelse:

I medhold av Lov om vern mot forurensninger og om avfall, § 11, 1. og 4. ledd, tillates Sirdal kommune å slippe avløpsvann fra bebyggelse i Øvre Sirdal til Sira ved Handeland. Tillatelsen omfatter utslipp fra inntil 5000 PE..

Følgende utslippstillatelser oppheves fra det tidspunkt avløp fra renseanleggene tilknyttes det nye Handeland renseanlegg:

- Utslippstillatelse for Sinnes, datert 2.12.1987
- Utslippstillatelse for Fidjeland, datert 16.11.1983
- Utslippstillatelse for Suleskard, datert 3.5.1999
- Utslippstillatelse for Flesebekk, Solheimsdalen, datert 18.3.1998

I tillegg til disse er det en del utslippstillatelser som er gitt for hytteområder, campingplasser m.v.. Ettersom myndighet for disse er overført til kommunen, forutsettes det at kommunen også opphever tillatelser for områder som tilknyttes Handeland renseanlegg.

3. Fylkesmannens vurdering og begrunnelse.

Fylkesmannen har funnet å kunne innvilge søknaden som omsøkt. Ved avgjørelsen er det lagt vekt på at den omsøkte løsning i stor grad vil redusere forurensningsbelastningen på de deler av vassdraget som har den dårligste resipientkapasiteten. Det forventes således at forurensningssituasjonen bedres i øvre deler av vassdraget. For å oppnå dette vil imidlertid Fylkesmannen understreke at kommunen må arbeide aktivt for å få tilknyttet avløp fra bebyggelse som per i dag ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett.

Omlegging av strukturen på avløpssystemet i Øvre Sirdal vil øke forurensningsbelastningen nedstrøms Tjørhom. Her er imidlertid resipientkapasiteten vesentlig bedre, i og med at utslippet ledes til en del av vassdraget med full vannføring. Fylkesmannen har satt krav til overvåking av forurensningstilstanden, slik at en eventuell negativ utvikling kan oppdages tidlig, og eventuelle avbøtende tiltak settes i verk. Med de rens tiltak som er foreslått har Fylkesmannen også funnet det akseptabelt med den omsøkte økning av utslippet.

Søknaden har vært kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. Det har ikke fremkommet merknader som taler mot å innvilge tillatelse som omsøkt. Merknadene er bl.a. knyttet til økt forurensningsbelastning av nye områder, bl.a. Ousdalsvann. Fylkesmannen har tatt hensyn til merknadene gjennom vilkår om overvåking av forurensningsutviklingen.

4. Vilkår for tillatelsen.

Fylkesmannen tillater utbygging i samsvar med fremlagt forslag til avløpsløsning, rensertiltak og utslipp, med etterfølgende tillegg og presiseringer:

4.1. Utbygging, tekniske tiltak.

- a) Utbygging og utslipp skal skje innenfor rammen av godkjente arealplaner.
- b) Renseanlegget skal utformes, oppføres, drives og vedlikeholdes slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet. Ved utformingen av anlegget skal det tas hensyn til variasjoner i mengde avløpsvann i løpet av året. Renseanlegget skal utformes slik at det kan tas representative prøver av det tilførte avløpsvannet og av det rensede avløpsvannet, og utføres målinger av avløpsvannet.
- c) Avløpsanlegg skal utformes, bygges og drives på en slik måte at de ikke forårsaker vesentlige luktulempere for omgivelsene.
- d) Ledningsnett skal utføres slik at transport av spillvann kan skje på en hygienisk betryggende måte, uten fare for lekkasjer eller forurensning. Det vises her til SFT's veiledning "Retningslinjer for prosjektering, utførelse og kontroll av avløpsledninger" (TA 523).
- e) Etablering av nye overløp, eller endring av eksisterende, skal godkjennes av de lokale helsemyndigheter. Slike nødoverløp skal lokaliseres slik at ulemper ved eventuelle utslipp blir minst mulig.
- f) Overløpsledninger fra pumpestasjoner og regnvannsoverløp skal munne ut i resipient på en slik måte at estetisk forurensning og konflikt med andre brukerinteresser minimaliseres.
- g) Utslipp fra eksisterende bebyggelse skal tilknyttes avløpsanlegg innenfor rammen av bestemmelsene i plan- og bygningsloven (pbl). Større bedriftshytter og lignende som ikke faller inn under begrepet "fritidsbolig" i pbl, skal tilknyttes snarest.
- h) Arbeidsledere som har det stedlige ansvar for utførelse av ledningsanlegg m.m. skal ha de nødvendige kvalifikasjoner, tilsvarende ADK-sertifikat. Sirdal kommune fastsetter krav til kvalifikasjoner.
Det skal foretas nødvendig anleggskontroll for å sikre at de fastsatte funksjonskrav tilfredsstilles.
- i) Før anlegget tas i bruk, skal Fylkesmannen ha tilsendt koordinatene for rensesanlegg og utslippspunkt. Koordinater skal oppgis som UTM, EUREF 89, med hhv. 7 og 6 siffer for nord og øst.

4.2. Utslippskrav og drift.

Utslippskrav:

a) Renseanlegget skal tilfredsstillere kravene til sekundærrensing og fosforfjerning.

Utslippskrav for disse renseprinsippene er:

Sekundærrensing: En renseprosess der både

- 1) BOF_5 -verdien i avløpsvannet reduseres med minst 70 % i forhold til det som blir tilført renseanlegget eller ikke overstiger 25 mg/l O_2 ved utslipp og
- 2) KOF_{CR} -verdien i avløpsvannet reduseres med minst 75 % i forhold til det som blir tilført renseanlegget eller overstiger 125 mg/l O_2 ved utslipp

Fosforfjerning: En renseprosess der fosformengden i avløpsvannet

- 1) reduseres med minst 90 % i forhold til det som blir tilført renseanlegget

Rensekrav foran er fastsatt ut fra EU's avløpsdirektiv og utkast til ny forskrift om utslipp fra avløpsanlegg. Ut fra de lokale forholdene, jfr. pkt. 1 foran, bør utslipp holdes så lave som praktisk mulig. Før det eventuelt foretas en innskjerping av rensekravene finner en imidlertid behov for å avklare utvikling i resipienten. En vil således avvente resultat fra overvåking før det tas stilling til evt. andre krav enn gjengitt foran.

Drift:

b) Renseanleggets driftsoperatør(er) skal ha gjennomgått tilstrekkelig opplæring, og tilfredsstillere de krav til kvalifikasjoner som blir fastsatt av Sirdal kommune som forurensningsmyndighet.

c) Slam fra renseanlegget skal håndteres i samsvar med de til enhver tid gjeldende forskrifter og retningslinjer.

d) Uten særskilt godkjenning fra Fylkesmannen tillates ekstraordinære utslipp som har sammenheng med reparasjoner og utbedringer av avløpsanleggene. Forutsetningen er at Fylkesmannen varsles i samsvar med vilkår i denne tillatelse, og at kommunale helse- og friluftsmyndigheter ikke har innvendinger til utslippet. Planlagte reparasjoner og vedlikeholdsarbeid som forutsetter utslipp av urensset avløpsvann eller bruk av nødoverløp, skal skje i minst mulig grad, og fortrinnsvis unngås i perioden mai-september.

5. Overvåking og kontroll

Overvåking og kontroll av utslipp:

a) Det skal etableres overvåkingsordninger for regnvannsoverløp og nødoverløp fra pumpestasjoner, som gir kommunen oversikt over alle kommunale utslipp til berørte resipienter, herunder utslipp fra renseanlegg, overløp, nødoverløp, lekkasjer og andre direkteutslipp. Kommunen skal raskt kunne registrere feil og mangler som må utbedres.

Ajourført informasjon om forurensningsmessige forhold skal til enhver tid kunne forelegges forurensningsmyndighetene.

b) Anleggseier skal sørge for at det tas representative prøver av avløpsvannet ved hjelp av et automatisk, mengdeproporsjonalt prøvetakingsystem. Prøvene skal tas med jevne mellomrom. Prøvetakingstidspunktet skal være uanmeldt av driftsassistansen eller av andre eller i henhold til en tidsplan oppsatt på forhånd i virksomhetens internkontroll.

Prøver skal tas av rensed avløpsvann. Ved kontroll av renseeffekt skal prøver også tas av tilført avløpsvann. Når prøver tas, må vannmengder måles og registreres. Prøvene skal konserveres og oppbevares i samsvar med anerkjent laboratoriepraksis.

Det skal tas døgnblandprøver når prøven skal analyseres for BOF_5 , KOF_{CR} , SS og Tot-P. For anlegg større enn 1.000 PE skal det tas ukeblandprøver når prøven skal analyseres for Tot-P, Tot-N og miljøgifter.

For alle parametre skal det tas 12 prøver per år.

c) Prøvene skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Analysemetoder beskrevet i Norsk Standard skal benyttes. I tillegg skal måling av BOF_5 utføres på homogenisert, ufiltrert og ikke dekantert prøve, med tilsetning av nitrifikasjonshemmer. Måling av KOF_{CR} skal utføres på homogenisert, ufiltrert og ikke dekantert prøve, med bruk av kaliumdikromat. Ved bestemmelse av SS skal en representativ prøve filtreres med membranfilter på 0,45 μm eller sentrifugeres i minst fem minutter, med gjennomsnittlig akselerasjon på 2800 til 3200 m/s^2 , tørking ved 105 $^{\circ}\text{C}$ og veiing.

d) Tabellen nedenfor angir det største antall prøver som kan være over konsentrasjonskravet eller under renseeffektkravet for BOF_5 , KOF_{CR} og SS. Ved verifisering av hvorvidt konsentrasjonskravet overholdes, skal i tillegg den høyeste analyseverdien som er basert på prøvetaking under normale driftsforhold, ikke overstige konsentrasjonskravet med 100 %. For SS kan imidlertid avviket være på inntil 150 %.

Kontroll av Tot-P skal være basert på årlig middelerverdi.

Anleggseier skal korrigere analyseresultatene for avløpsvann som i prøvetaksperioden har gått utenom prøvetaksstedet, herunder spesielt for overløp i eller ved renseanlegget.

Det skal ikke tas hensyn til ekstreme analyseverdier dersom disse skyldes usedvanlige omstendigheter, som for eksempel kraftig nedbør.

Antall prøver tatt i løpet av et år	Største antall prøver som ikke behøver å oppfylle rensekravene
4-7	1
8-16	2
17-28	3

e) Det skal i nødvendig grad tas kontrollanalyser av slam. For kontroll og behandling av slam vises til Forskrift om avløpsslam, fastsatt av Sosial- og helsedepartementet og Miljøverndepartementet 2.1.1995.

f) Alle klager over lukt, utslipp eller andre miljøulemper skal registreres og oppbevares av anleggseier.

Overvåking og kontroll av resipient:

g) Renseanleggets eier skal utarbeide programforslag for overvåking av vannkvalitet i berørte vassdrag. Programmet skal utarbeides av uavhengig firma med spesiell fagkompetanse på området, i samråd med de lokale helse- miljø- og forurensningsmyndigheter

Programmet skal forelegges Fylkesmannen for godkjenning før nytt renseanlegg tas i bruk.

Programmet skal ha et slikt innhold at det kan avdekke endringer i forurensningssituasjonen både oppstrøms og nedstrøms renseanlegg. Det skal omfatte en hyppig overvåking av elva nedstrøms Tjørhom mot Dorgefoss og i Ousdalsvann, f.eks. i form av bakteriologiske målinger.

6. Varsling, beredskap og rapportering.

a) Feil ved avløpsanlegget som medfører lekkasje, utilsiktet utslipp eller utslipp på grunt vann, skal varsles til de kommunale helsemyndigheter innen 24 timer etter at feilen ble oppdaget. Ved driftsstans som varer i lengre tid skal også Fylkesmannen underrettes.

Dette medfører at renseanlegg og transportsystem må utstyres med varslingsutstyr slik at uregelmessigheter ved driften oppdages snarest mulig, og at det etableres vaktordninger for avløpssystemet som gir tilfredsstillende tilsyn av kvalifisert personell.

b) Fylkesmannen anbefaler at det utarbeides beredskapsplan for avløpssystemet, og viser her til SFT's veiledning 94:05, «Beredskapsplan for avløp».

c) Det skal innen utgangen av februar måned legges fram årsrapport for drift av transportsystem og behandlingsanlegg foregående år. Årsrapporten skal utarbeides i samsvar med nasjonale retningslinjer (Kostra).

I tillegg til Kostra-rapporteringen skal det årlig legges frem en kort statusrapport som bl.a. beskriver renseresultat, belastning, utslippsmengder og status fra resipientovervåking. Antall PE skal beskrives på grunnlag av største ukentlige mengde som går til renseanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør, jfr avløpsdirektivet.

d) Årsrapportering og varsling skal også skje til lokale helsemyndigheter.

7. Frister.

For alle vilkår der det ikke er fastsatt tidsbestemte frister, skal disse være oppfylt snarest. Anleggstekniske vilkår (pkt. 4.1.) skal tilfredsstilles i anleggsperioden, med unntak av tilknytningskrav for eksisterende bebyggelse (4.1.g). Dette skal oppfylles snarest mulig, jfr. bl.a. pkt. 3. Vilkår i pkt. 4.2., 5 og 6 er knyttet til oppstart av anlegget.

For øvrige vilkår gjelder følgende frister:

Frist	Tiltak	Henv.pkt.
Før driftsstart	➤ Programforslag resipientovervåking ➤ Koordinater renseanlegg og utslipp	5 g 4.1. i
1.3. årlig	➤ Årsrapport	6 c

8. Ansvarsforhold.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen.

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen er straffbart i henhold til forurensningslovens kap. 10.

Tillatelse til utslipp fritar ikke for erstatningsansvar i henhold til alminnelige erstatningsregler, jfr. forurensningslovens § 10, 2. ledd og § 56.

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensnings-myndighetene, eller de etater og institusjoner forurensningsmyndighetene bemyndiger, inspisere anlegget til enhver tid, jfr. forurensningslovens § 50.

Fylkesmannen kan i medhold av forurensningslovens § 18 oppheve eller endre pålegg som er gitt i denne tillatelse, eller fastsette nye pålegg. Fylkesmannen kan også om nødvendig tilbakekalle tillatelsen.

9. Klageadgang.

Denne tillatelsen kan i henhold til forurensningslovens § 85, påklages til Statens forurensningstilsyn innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage bør være begrunnet, og skal sendes fylkesmannen.

Etter fullmakt

Erling Vindenes
fylkesmiljøvernssjef

Jon Egil Vinje
seksjonssjef

Kopi til:

Sirdal kommune, teknisk etat, 4440 Tonstad
Sirdal kommune, helseetaten, 4440 Tonstad
Sørlandskonsult A/S, Vesterveien 6, 4613 Kristiansand
Vest-Agder fylkeskommune, Postboks 770, 4601 Kristiansand
Sira-Kvina kraftselskap, 4440 Tonstad
Tor Ousdal, Ousdal, 4440 Tonstad
Sirdal Bygg AS, 4440 Tonstad

Saksbehandlers telefon: 38 17 66 71